

grantcraft

GRANTCRAFT VAKA ÇALIŞMASI

Küçük Anneler, Müzişyenler ve Matematik

IN THE GUIDE:

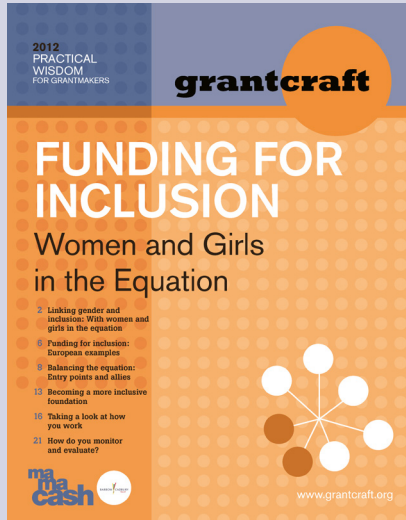
Linking gender and inclusion: With women and girls in the equation

Funding for inclusion: European examples

Balancing the equation: Entry points and allies

Becoming a more inclusive foundation

Taking a look at how you work: How do you monitor and evaluate?

Grantcraft, 2012 yılında yayınladığı “Kadın ve Kız Çocuklarının İçerilmesi için Fon Sağlamak” isimli rehberiyle, Avrupa’daki vakıflara kadınların kendi toplumlarındaki konumlarını iyileştirmelerini destekleyecek fikirler üretmeleri konusunda ilham kaynağı olmayı amaçlıyor. Rehber, toplumsal cinsiyet konusunda diyalog kurulması ve vakıfların daha katılımcı olabilmeleri için pratik öneriler sunuyor.

İyi örnek incelemesi olan “**Küçük Anneler, Müzişyenler ve Matematik**,” Türkiye’de kentlerde yaşanan sosyal adaletsizliği çözümlmek için çalışan ve yürüttüğü faaliyet ve hizmetlerde özellikle kız çocuklarını hedefleyen bir vakfın hikayesini anlatıyor. Başak Kültür ve Sanat Vakfı’nda gönüllü çalışanı Mesut Gökdaı’ye göre, Türkiye’de böyle bir amaca hizmet etmenin beraberinde getirdiği harika ödüller var.

GRANTCRAFT

A service of the
FOUNDATION CENTER

GrantCraft is now a service of the Foundation Center. For more information, please e-mail info@grantcraft.org or tweet [@grantcraft](https://twitter.com/grantcraft).

Küçük Anneler, Müzisyenler ve Matematik

*Istanbul'un
yoksul
semtlerinde
yaşayan kız
çocuklarını
ve kadınları
yaratıcı
ve eğitsel
etkinliklere.*

2002 yılında kurulan Başak Kültür ve Sanat Vakfı, çalışmalarında gençleri, çocukları ve özellikle Türkiye'nin çeşitli bölgelerinden İstanbul'a göç etmiş ailelerin çocukları, okuldan ayrılmış ve /veya çalışan çocuklar gibi dezavantajlı gruplara ulaşmayı hedefliyor. Vakıf faaliyetlerini, İstanbul'un Kadıköy, Maltepe ve Üsküdar gibi yoksul ve göçmen nüfusun yüksek olduğu semtlerinde gerçekleştiriyor. Başak Vakfı, ortaokul ve lise öğrencilerine yönelik düzenlediği Matematik ve İngilizce derslerinin yanı sıra; dans, tiyatro, müzik ve spor alanlarında yaratıcı etkinlikler düzenleyerek öğrencilere ve ailelerine destek sağlıyor. Vakıf aynı zamanda çeşitli araştırma projeleri yürütüyor ve birebir toplantılar da düzenliyor. Bu çalışmaların bir parçası olarak, yakın zamanda "suçun etkileri" konusunda katılımcı bir araştırma yürüten Başak Vakfı "aile içi şiddet" konusunda da bir program geliştiriyor.

Başak Vakfı yoksul ailelerden gelen gençlerin sanatsal yeteneklerini keşfetmek, desteklemek, artırmak ve kişisel kapasitelerini geliştirmede karşılaştıkları zorlukları ortadan kaldırmak misyonuyla çalışmalarını sürdürüyor. Vakıf ayrıca gençleri üretken ve sağlıklı bir hayata yönlendirmeyi amaçlarken, bu konuda araştırmalar da yürütüyor. Başak Vakfı bir kadın örgütü olmamasına rağmen; kuruluşundan beri kız çocuklarına pozitif ayrımcılık uyguladığını ve yararlanıcılarının %70'inin kız çocuğu veya kadınlardan oluştuğunu dile getiriyor.

Peki bu pozitif ayrımcılığın sebebi nedir? Adaletsizlik ve eşitsizliğe karşı mücadele etmek için yola çıkan Başak Vakfı kurucuları, cinsiyet ayrımcılığının Türkiye'de eşitsizlik kavramının önemli bir parçası olduğunu dile getiriyorlar. Başak Vakfı'nda gönüllü olarak çalışan Mesut Gökdağ'a göre, "kızlar daha fazla ayrımcılığa maruz kalıyor. Eğer bir ailenin elinde herhangi bir fırsat veya kaynak varsa bundan genellikle erkek çocuklar faydalanıyor." Gökdağ sözlerine ekliyor, "maalesef durum böyle ve geleneklerden dolayı kızlar eğitimden kolayca mahrum bırakılabiliyorlar. Mesela Türkçe'de 'küçük anneler' kavramını kullanıyoruz, onlar küçük kardeşlerine bakabilmek için evde kalıyorlar."

Vakıf yalnızca kadınlar ve kız çocuklarına yönelik çalışmıyor. "Vakıf kurulduğunda yaptığımız araştırmaya göre yoksul ailelerden gelen çocuk ve gençlerin hepsinin desteğe ihtiyacı var. Dolayısıyla sadece kız çocukları ve kadınlarla çalışmak yanlış olurdu. Ama bu süreçte ortaya çıkan en belirgin sonuç kız çocukların, erkek çocuklarına nazaran daha dezavantajlı durumda oldukları. Bu da bizim pozitif ayrımcılık politikamızı açıklıyor."

İstanbul'un yoksul semtlerinde yaşayan kız çocuklarını ve kadınları yaratıcı ve eğitsel etkinliklere yönlendirebilecek bir sistem bulunmuyor. Özellikle bu sebeple, kız çocuklarını çalışmalarına dahil etmek konusunda kararlı olan Başak Vakfı bu konuda oldukça başarılı sayılıyor. 2011 yılında Başak Vakfı'nın organize ettiği bütün matematik destek sınıflarında kızlar erkekleri 2'ye 1 oranla geçmiş. Çocuk ve gençler için düzenlenen İngilizce derslerine ise çok daha fazla kız çocuğu ilgi gösteriyor. Yoga dersleri sadece kız çocukları ve kadınlar tarafından ilgi görürken, sanat aktivitelerine ilgi gösteren kız ve erkek çocukların eşit oranda olduğu gözlemleniyor. Gitar ve tiyatro derslerine katılan 7-11 yaş arası çocuklarda erkeklerin çoğunlukta olduğu, 12-16 yaş aralığında ise genç kadınların katılımının daha yüksek olduğu görülüyor. Tüm bu verilere bakıldığında zaman, 2011'de vakıf yararlanıcılarının %65'inin kız çocukları ve kadınlar olduğu görülüyor.

Mesut Gökdağ, vakfın işleyişine dair de bilgiler veriyor: "Biz her zaman halkla yakın olduk. Bu bizim çalışmalarımızda olması gereken bir durum. Mesafeli durursanız bu ailelere ulaşamaz, sizin desteğinize ihtiyaç duyan çocuklara erişemezsiniz." Vakıf ve toplum arasındaki yakın ilişki, kız çocukların aktivitelere katılmasında da kolaylaştırıcı rol oynuyor. "Aileler kızlarını evde tutmak istiyor. İşte bu noktada ailelerin güvenini kazanmak çok önemli. Kurum olarak ailelere karşı açık olmanız gerekir. Kendi gözleriyle ne yaptığınızı gördüklerinde, çocuklarının bir süre sonra size gelmesine izin vereceklerdir."

Bu sürecin önemli etkileri olacağını belirten Gökdağ, gururla ekliyor: "Geçtiğimiz 10 yıla baktığımızda görüyoruz ki, etkinliklerimize katılan çocuklar şimdi vakıfta gönüllü olarak çalışıyorlar ve başkalarına rol modeli oluyorlar. Bu gönüllü grubumuz ailelere ulaşıyor ve aktivitelerimizden faydalanabilecek kız çocukları programa dahil ediyorlar."

Mesut Gökdağ konuşmasında vakfın kız çocuklarına yönelik çalışmalarının önemli bir unsurunun daha altını çiziyor: "Önemli olan kız çocuklarının arkadaşlarına hatta ailelerine rol model olması. Örneğin, ilkokulu bitirdikten sonra ailesinin kararıyla okulu bırakmak zorunda kalan ve tek sorumluluğu alışverişini yapmak olan, şu anda Başak Vakfı'nda gönüllü çalışan arkadaşımızı gösterebiliriz. Kendisi vakfın atölye çalışmalarına ve etkinliklerine katıldı, hatta İskoçya'da düzenlenen etkinliklere bile gitti. Geri döndüğünde müzik okuluna giden ve liseden mezun olmak için sınavlara giren arkadaşımız şu anda üniversitede okuyor. Daha önce vakıf etkinliklerine katılmak veya müzik okumak istediğinde ailesinin baskısıyla karşılaşsa da şu anda ailesi kendisiyle gurur duyuyor. Aile, konserlerine bile geliyor.

"Önemli olan kız çocuklarının arkadaşlarına hatta ailelerine rol model olması."

Bu vaka çalışması ve tercümesi Türkiye Üçüncü Sektör Vakfı (TÜSEV) işbirliği ile hazırlanmıştır. 100'ü aşkın müteveli üyesi olan TÜSEV, üçüncü sektörün yasal, mali ve işlevsel altyapısını geliştirmek için çalışmaktadır.

TÜSEV
Türkiye Üçüncü Sektör Vakfı
Third Sector Foundation of Turkey

Geçtiğimiz 7 sene boyunca ailesi görüşlerini tamamen değiştirdi ve kızlarını seçimlerinde destekler hale geldi. İlk günlerde ailesiyle tartışma yaşadığı zaman vakıf direktörü ailesiyle konuşmak için evlerine gidiyordu, şimdi ise ailesinin tam desteğini alıyor. Bu günlerde beraber çalıştığımız 12 yaşlarındaki gençler de aynı baskılara maruz kalıyor ama bunun değişebileceğine inanıyorlar. İnançlarının sebebi ise bu arkadaşımızı kendilerine rol modeli olarak görmeleri.”

Güven inşası zaman alan fakat kolayca kaybedilebilen bir olgu. Başak Kültür ve Sanat Vakfı, ailelerle birlikte kurula güven ilişkisine saygı göstermekte oldukça titiz davranıyor. Çalıştıkları mahallelerin birer parçası olmaları da bunu mümkün kılıyor. Mesut Gökdağ'a göre bu güven ilişkisini zedeleyebilecek durumları iyi yönetmek gerekiyor. “Kız çocukları vakfa gelip, ailelerinin onay vermedikleri aktivitelere dahil olduklarında aileler, ‘vakıf bu kötü fikirleri çocuklarımızın aklına sokuyor’ diyebiliyor ve bu tip söylemler çok kolay yayılabiliyor. Bu yüzden insanlara karşı açık olmaya ve bu güven duygusunu inşa etmeye çok önem veriyoruz. Bir aile bize gelip soru sorduğunda, açık bir şekilde ‘hayır, kızınız bu etkinliğe katılmadı’ cevabını verdik. Bunu yapmak zorundayız, ailelerin bize güvendiğine emin olmalıyız.”

Bu örnek gösteriyor ki, Türkiye’de kadınları ve kız çocuklarının içerilmesi için;

- Kız çocukların karşılaştığı ek zorlukların farkına varmak,
- Kız çocuklara ve ailelerine ulaşmak,
- Kız çocukların rol model olarak kabul edebileceği genç kadınları tanıtmak,
- Güven ilişkisini ve şeffaflığı pekiştirerek, hizmet edilen topluma yakın durmaktan geçiyor.

“Kadın ve Kız Çocuklarının İçerilmesi için Fon Sağlamak” isimli GrantCraft rehberi Avrupalı bağışçılardan örnekler sunarak, uygulayıcılara cinsiyet eşitsizliği üzerine düzenledikleri etkinlikler için daha fazla kaynak sağlama konusunda fikirler sunuyor. **Rehber ücretsiz olarak bu linkten ulaşabilirsiniz.** Rehberin özet görseline de İngilizce ve Türkçe olarak ulaşılabilir. Bu kaynaklar GrantCraft serisinin bir parçasını oluşturuyor. Bu seride bulunan kaynaklar, mutlak bir çözüm ortaya koymamakla beraber fikir üretme, tartışmaları canlandırma ve seçenekler sunmayı amaçlıyor.

GrantCraft, New York’ta bulunan Foundation Center ve European Foundation Centre projesidir. Detaylı bilgi için Brüksel’de bulunan Rosien Herweijer’la (rherweijer@efc.be) veya New York’ta bulunan Jen Bokoff’le (jen@foundationcenter.org) iletişime geçebilirsiniz.